

Ὁ κ. Φριδὲλ ἐπιτυχῶν ἀδειαν ἀναχωρήσεως διὰ τέσσαρας, νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸν συνέταιρόν του, ὅστις πρὸ πέντε ἡμερῶν εἶχε καταφύγει μετὰ τῆς θυγατρὸς του, τῆς κ. Βωμάν καὶ τῆς Μαρίας, παρὰ φίλῳ τινὶ ἐν τῇ ὁδῷ Dôme.

— Τί θέλετε νὰ κάμω μὲ τὸν χάρτην αὐτόν; ἀπεκρίθη ὁ κ. Βωὲ δεικνύων τὴν δυστυχὴ Λουκίαν, ἣτις τὸν παρετήρει μὲ ὀφθαλμούς, ὅτινες οὐδένος ἀντελαβάνοντο πλέον. Εἶπε πολλὴ ἀργά! Ἐὰν ἡ κυρία Βωμάν θέλῃ νὰ ἐπωφεληθῇ...

— Φεῖ! καὶ δι' ἡμᾶς εἶνε πολλὴ ἀργά. Δὲν θὰ ἐγκαταλίπωμεν τὸ Στρασβούργον. Τί μᾶς μέλει διὰ τὴν ζωὴν τοῦ λοιποῦ;

— Βλέπετε, φίλε μου, εἶπεν ὁ κ. Βωὲ, μὲ λυπηρὸν μερίδιον. Σὰς εὐχαριστοῦμεν πολὺ. Φέρετέ τὴν εἰς ὀλιγώτερον ἡμῶν δυστυχεῖς, ἔαν εὐρίσκητε τοιοῦτους. Ὅσον ἀφορᾷ ἡμᾶς θὰ περιμένωμεν τὸ τέλος.

Δὲν ἦτο μακράν.

Μία τῶν τιμωριῶν τῆς ἡμετέρας ἐν Στρασβούργῳ καταστάσεως εἶνε ὅτι οὐδὲν ἐγνωρίζομεν, ἢ σχεδὸν οὐδέν, τῶν ἐν ἄλλοις μέρεσι τῆς Γαλλίας συμβαινόντων. Φῆμαι κεναὶ ἀοικονομοῦν μέχρις ἡμῶν, κομιζοῦσαι εἰδήσεις δι' ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπιστίας. Μεταδιδάσκονται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ εἰδήσεις αὗται μόλις ἐπιστεῦντο. Ἐν τούτοις αὗται φυσικῶς παρίστανται εἰς διορῶντας καθαρώτερον, ὅτι οὐδέμια βοήθεια μᾶς ἐστάλη.

Δὲν γνωρίζομεν, ἀλλήθως εἶπεν, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ καθ' ἑκάστα τῆς καταστάσεως ἢ διὰ τῆς ἀνηκούστου ἀφίξεως ἐνός τῶν ἀτρομήτων συμπολιτῶν ἡμῶν, τοῦ κ. Βαλεντίνου. Ἡ αὐτοκρατορία κατεστράφη τὴν 4) 16 Σεπτεμβρίου 1871 ἐν Σεδάν. Κληθεὶς ἀπὸ τῆς 5 Σεπτεμβρίου νομάρχης εἰς Στρασβούργον ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐθνικῆς Ἀσύντης, ὁ νέος ἡμῶν νομάρχης διήλθε, μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του, τὰς γερμανικὰς φάλαγγας. Ἐφθάσε δὲ διὰ πράξεως ἡρωικῆς, ἣτις θέλει ἀναγραφῇ εἰς τὰς δέκατους τῆς ἱστορίας. Συλληφθεὶς ὡς ἐχθρὸς, ἐγένετο δεκτὸς διὰ πυροβολισμῶν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ζουζῶν καὶ ὠδηγήθη, ὡς αἰγμάλωτος καὶ ὅλως διάδροχος, εἰς τὸ μέσον τῶν ὁδοῦν, ἅτινα κατέπιπτον περὶ αὐτοῦ, εἰς σκηνὴν μὲ τὴν τῷ κληρῷ Δίφ, ἐνθα τὸν ἐκράτησαν κεκλεισμένον μέχρι τῆς ἑξῆς τῆς ἐπομένης πρωίας. Εἶνε δὲ ὁ μόνος, ὅστις κατῴρθησε νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὸν στρατηγὸν Ulrich καὶ ἠδυνήθη νὰ τῷ παρουσιάσῃ τὸ ψήφισμα, ὅπερ τὸν ἐκάλει νομάρχην τοῦ Κάτω Ρήνου. Ἐδυνήθη νὰ διατηρήσῃ ἕως ἐκεῖ τὸ ψήφισμα ἐκεῖνο σχεδὸν ἄθικτον, ἐρραμμένον εἰς τὴν χειρὶδα του.

Ὁ Βαλεντίνος περιεπλανήθη ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς 8 Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 19 περὶ τοῦ Στρασβούργου.

Τὸ Στρασβούργον ἐγνωρίσε δι' αὐτοῦ τὸ ἀληθές τῶν πραγμάτων. Ἐὰν ἀπώλετο ἡ νίκη, ὥρηνον ἐν τούτοις νὰ ἀσχολῶνται περὶ τῆς καλῆς ἐκδόσεως καὶ τῆς σωτηρίας τῆς τιμῆς. Ἄλλως τε τί; ἀγνοεῖ ὅτι γάλλοι αὐτοκράτορες, ὁ Φραγκίσκος Α', ἦτο ὁ εἰπὼν τὸ περιώνυμον ἐκεῖνο:

«Πάντα ἀπώλοντο, πλην τῆς τιμῆς»;

Ζ'

Τὴν 23 Δεκεμβρίου ἐστάλη πρὸς τὴν Μαρίαν ἐπιστολὴ εἰς παρὰ τοῦ Γουλιέλμου, ἣν εἶχε γράψῃ οὗτος ἐκ Παρισίων τὴν 8 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Τὴν παρέχομεν τοιαύτην, ὅσα τῇ ἐστάλῃ μὲ τὰς λεπτομερείας καὶ τὰς παρεκβάσεις τῆς. Ὁ Γουλιέλμος ἀναμφιβόλως διώρθωσεν αὐτὴν πολλὰς μέχρις οὗ τὴν ἀντιγράψῃ.

Ἐπιστολὴ τοῦ Γουλιέλμου πρὸς τὴν Μαρίαν.

«Ἐκ Παρισίων, τὴν 8 Δεκεμβρίου 1870.

Ἰδοὺ ἡ εἰκοστὴ ἐπιστολὴ, ἣν ἀπὸ τοῦ χωρίου μας σοὶ γράφω, προσφιλὴς μοι Μαρία, καὶ δὲν ἔλαβον ἀκόμη ἀπάντησιν. Ἡ σιωπὴ αὐτῆς, ἣν ἐνόουν κάλλιστα, φεῖ! κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ δυστυχῆος Στρασβούργου, ἡ σιωπὴ αὐτῆς μὲ ταρατσοῖ καὶ μὲ ἐκπλήττει σήμερον. Πρὸ δύο μηνῶν ἡ θέσις ἐκυριεύθη, ὅθεν αἱ ἐπιστολαὶ μου θὰ ἐφθασαν καὶ θὰ σὰς ἦτο εὐκόλον νὰ μοὶ στείλητε μίαν ἐνθύμησιν. Τί νὰ φαντασθῶ;... Ὁ! ὅχι, προσπαθὼ νὰ ἀποδιώξω τὰς φρικώδεις ταύτας

προκαλήσεις. Ὅχι, εἴθε ὁ Θεὸς νὰ μὴ προσθήσῃ τὴν νέαν ταύτην δυστυχίαν εἰς τὰς ἄλλας.

Θὰ νομίζετε, Μαρία, ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ ἄνευ φοβερῶν ὁδυνῶν ψυχῆς τὰ καθ' ἑκάστα τοῦ βομβοβολισμοῦ τοῦ Στρασβούργου; Ἀ! Μαρία, Μαρία, πιστεύσατέ μοι, ὑπέφερα ὅσον καὶ ὑμεῖς.

Πρὸς καιρὸν τινα ἐπίστευσα ὅτι θὰ μετέγχετο τὸ στρατιωτικὸν σώματος τοῦ προωρισμένου διὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Στρασβούργου. Τὸ σύνταγμα μου ἦτο εἰς Wissemburg καὶ εἰς Woerth. Ὑπῆρξεν ἐπὶ στιγμὴν ζήτημα νὰ μᾶς ἐνώσωσι μετὰ τῶν στρατιωμάτων τοῦ στρατηγοῦ Βέρνερ. Ἐφοδούμην μὴ ἴδω τοιοῦτό τι πραγματοποιούμενον.

Μετὰ τὴν ἦταν τοῦ Σεδάν καὶ τὴν γενναίαν στάσιν τοῦ στρατοῦ τοῦ στρατάρχου Βαζαὶν ὑπὸ τοῦ Μέρτς, μᾶς ἐφάνη ὅτι ὁ πόλεμος ἔληξεν. Ἡ Γαλλία δὲν εἶχε πλέον στρατοῦς, ἡ αὐτοκρατορία εἶχε πέσει, ἡ ἐξικολοῦσθαι τοῦ πολέμου ἐφαίνετο ἀδύνατος, ἡ δὲ εἰρήνη ἀναπόρευτος. Ὅθεν ἡ ἐλπίς ὅτι ἡ ἀντίστασις θὰ ἐξηκολούθει μᾶς ἐπληρώσεν ὀργῆς ἀναμίκτου μετὰ θαυμασμοῦ ἀκουσίου διὰ τὸ ἔθνος τοῦτο, κατὰ τοῦ ὁποῦ ἡ δυστυχία ἐφαίνετο ἐμφυῶσα νέαν ἐνέργειαν. Ἡ ἀντίστασις τῶν Παρισίων ἐφαίνετο μαρτία. Πῶς τοιαύτη πόλις, ἡ πρωτεύουσα τῆς τρυφῆς καὶ τῆς ἡδονῆς, θὰ συνήνει νὰ ὑποστῇ τὴν δοκιμασίαν πολιορκίας; Ὅτε, ἀφικόμενοι, εὗρομεν τὰ περιχώρα ἔρημα, τὰς οἰκίας ἐγκαταλειμμένας, τὰς φρουρίας ὀπλισμένας, καὶ ὅπισθεν τῶν προχωμάτων τὸν ἰσθμὸν νὰ ἀντιστῇ μᾶλλον ἢ νὰ παραδοθῇ, ἡ θύαν θημεν εἶδος θρησκευτικοῦ σεδασμοῦ. Ἐὰν συνεβουλεύοντο τοὺς στρατιώτας, ἡ εἰρήνη θὰ εἶχε περαιωθῇ. Ἄλλ' οἱ ἀρχηγοὶ μας δὲν θέλουσι, λέγουσι, νὰ ὑποχωρήσωσι ἢ μόνον παραδιδόμενων τοῦ Μέρτς καὶ τῆς Ἀλσατίας. Μᾶς εἶπον ἐπίσης: ὅτι εἴθε Γερμανοὶ τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν καρδίαν, ὅτι δὲν περιμένετε ἡ περιστάσει ἐννοικῆν ἵνα εἰσέλθῃτε, ὅτι ἡ ἀντίστασις τοῦ Στρασβούργου, τοῦ Μέρτς, τῆς Bitche, δὲν εἶνε ἔργον ἰδικόν σας, διότι σὰς ἐπεβλήθη ὑπὸ τῶν Γαλλικῶν ἀρχῶν. Ἀλλὰ δὲν πιστεύω τίποτε. Κατὰ τὴν εἰς τὴν πόλιν σας διαμονὴν μου οὐδὲν παρετήρησα τὸ δυνάμενον νὰ δώσῃ χῶρον εἰς τοιαύτην βεβαίωσιν.

Ὅτε τὸ πρῶτον εἶδον τοὺς Παρισίους, ἔμεινα ἔκθαμβος πρὸ τῆς εἰκόνος ταύτης τῆς ἀληθοῦς μαρτυρικῆς. Ἦτο περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου, ὁ καιρὸς ἦτο εὐδίδος, ὁ δὲ ἥλιος ἔστειλε τοὺς χρυσοὺς θόλους τῆς μεγάλης πόλεως! Ὅποιον μεγαλεῖον! Ὅποιον λαμπρότητα! Πόσον ὅλα εἶνε μεγαλοπρεπῆ! Ἐνθυμεσθε ὅτι ὑπεσχέθημεν νὰ ἐπισκεφθώμεν τοὺς Παρισίους μετὰ τὸν γάμον μας; Καὶ ἐπιθυροῦνται ὅτι ἡ καταστρέψωμεν πάντα ταῦτα, ὅτι θὰ βομβοβολήσωμεν τὴν θαυμασίαν ταύτην πόλιν!

Περιοδικόν τι τὸν Βερολίνον ἐδημοσίευσεν τὸ σχέδιον τοῦ Στρασβούργου δακνῶν τὰ πυρποληθέντα τετράγωνα. Νομίζω ὅτι ἡ ὁδὸς σας ὑπέφερε πολὺ. Ἀλλ' ἐλάβετε βεβαίως καιρὸν νὰ ζητήσητε καταφύγιον. Λέγουσι ὅτι πολλοὶ ὀλίγοι κάτοικοι ἐφρονέθησαν. Ὁ! Μαρία, βεβαιώσατέ με τάχιστα περὶ τῆς τύχης σας καὶ τῆς τῶν ὑμετέρων ἡγεύρων πόσον μοὶ εἶνε προσφιλεῖς ἐκεῖνοι, οὗς ἀγαπᾷ.

Εὐτυχῆς ὑπῆρξε μαθὼν ὅτι, ἐπὶ τῇ αἰτίσει τῆς Ἐλβετίας, ἐχορήγησαν εἰς πολυάριθμους οἰκογενεῖας τὴν ἀδειαν νὰ ἐξέλθωσι τῆς πόλεως: ἴσως ὑπῆρχε ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προνομιούχων ἐκεῖνων. Διὰ τοῦτο ἀναμφιβόλως δὲν ἔλαβον παρ' ὑμῶν εἰδήσεις. Ἀλλὰ τώρα θὰ εἰσέλθῃτε εἰς Στρασβούργον. Γράψατέ μοι, ἔστω καὶ μίαν λέξιν, σὰς τὸ ζητῶ γονυκλινῆς.

Ἐγένετο τὴν ἐπομένην φοβερὰ μάχη ἐπὶ τῶν ὁχλῶν τοῦ Ματρῶνα. Οἱ Γάλλοι διέδωκαν τὸν ποταμὸν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Duroc καὶ ἐδοκίμασαν νὰ διαχωρίσωσιν εἰς δύο τὸν στρατὸν τῆς πολιορκίας. Ἀλλὰ, εἰ καὶ ὑπερανθρώπως ἠγωνίσθησαν, οἱ ὑμέτεροι ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσιν. Ἡ ἐπὶ τῆς μάχης ἦτο ὁμολογία, ἣν δὲν διατάζομεν νὰ τοῖς τὴν ἀποδώσωμεν.

Εἶδον περὶ πολλοὺς συντρόφους μου, ἀλλ' ἐξήλθον ὕγιης καὶ σώως ἐκ τῆς συμπολῆς.

Ἡ μακρότις ἐνα. Μίαν μόνον ἰδέαν εἶχον, νὰ τὸν ἐμποδίσω ἀπὸ τοῦ νὰ φανερωθῇ. Εἶνε μικρὸς στρατιώτης, ἔχει ἡλικίαν μικρότεραν τῶν δέκα ἐξ ἐτών. Δὲν δύναμαι νὰ σὰς διηγήθω ἀκριβῶς τὸ γεγονός: ἐκεῖνο μὲ κατέπληξε τόσο, ὥστε ἐνθυμοῦ-

μαι καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐκ τῶν καθ' ἑκάστα. Ἡττήθη ὡς λέων, τὸ ὄπλον ἦτο μέλαν ἐκ τῆς πυρίτιδος, ἀλλὰ δὲν ἐγνωρίζε νὰ φεῖδῃται τῶν φυσικῶν του, ὥστε χρόνον τινὰ τῷ ἔλειψαν τὰ πολεμφοδία. Δύο ὄπλα ἐστράφησαν κατ' αὐτοῦ. Ἐπειδὴ μόνος ἐγνωρίζον τὴν γαλλικὴν, τῷ εἶπον:

— Ἦρπει νὰ ὑποχωρήσῃς, παιδίον μου, δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ κακομεταχειρισθῶμεν ἀνδρείον στρατιώτην ὡς ὑμᾶς.

— Εἴθε ἀγαθὸς ὑμεῖς, μοὶ ἀπεκρίθη, δὲν γνωρίζετε βεβαίως: τὸν πατέρα Λωρὸ.

— Τίς εἶνε ὁ πατὴρ Λωρὸ;

— Εἶνε ὁ γέρον ἀνδροχόος μου. Καίτοι ὁδοκοντούτης, ἤθελε λάβει ὄπλα ὡς ἐγώ.

— Εἴθε Παρισίανός;

— Ὀλίγον τι, φίλε μου, γέννημα τῆς Chaussée du Maine.

Ἀξιώματικός: τις ἐπληρίασεν ἐν τὸν ἐρωτήρη:

— Λοιπόν, αὐτοὶ οἱ διαβολεῖται οἱ Παρισίανοι δὲν θὰ παραδοθῶσι;

— Νὰ παραδοθῶσι! σκέφθηκε καλλίτερον. Δὲν θὰ παραδοθῶμεν ποτέ, ποτέ, ἀκούετε!

— Ἀλλ' ὅταν ἐξαντλήσῃτε τὰς τροφάς;

— Μπᾶ! ἔχομεν δι' ἑτῆς. Δυνάμεθα νὰ περιμένωμεν ἀταράχως τὴν ἄφριν τῶν ἐπαρχιακῶν στρατῶν. ὅτινες θὰ μᾶς ἀπελευθερώσωσιν. Ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον ἄρτος, θὰ τρώγωσι ποντικούς: δι' ἀφῶν μεγαλῶν ἐν ἀνάγκῃ. Διὰ νὰ παραδοθῶσιν ὅμως, οὐδέποτε! Ἐὰν εἰσέλθῃτε εἰς Παρίσιον, πάντες ἀδικαίωτοι: θὰ κλείσωσι τὰς πύλας. Δύνασθε νὰ τὸ γράψῃτε εἰς τὴν οἰκογένειάν σας: ἐκ μέρους μου.

Ἐπειδὴ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ κρατήσωμεν τὸν γέλωτα, ὁ μικρὸς στρατιώτης προσέθηκε:

— Σὰς λέγω προεῖτις ὅτι οἱ ὀχέτοι εἶνε πεπληρωμένοι πυρίτιδος καὶ ὅτι καθὼς εἰσέλθῃτε εἰς τὴν πόλιν, τὸ πᾶν θὰ ἀνατιναχθῇ εἰς τὸν ἀέρα.

— Εἴσατε παρωργισμένοι διαβολάκης, τῷ εἶπεν ὁ αξιωματικός: μας.

— Δὲν εἶμαι ὁ μόνος, θὰ τὸ ἴδετε!

Ταῦτα πάντα οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύουσιν ἢ ὅτι ὁ πόλεμος ἐγγίζει εἰς τὸ τέλος, καὶ δὲν εἴμεθα ἀναμφιβόλως προωρισμένοι νὰ ἴδωμεν καὶ ἄλλας φρικαλεότητας. Ἀγγέλλετε ἐν τούτοις ὅτι οἱ Γάλλοι θὰ καταλίπωσι τὴν Ἀδελφίαν ἐσπευμένως. Τοῦτο θὰ συντελέσῃ ἴσως πρὸς σόναψιν τῆς εἰρήνης.

Ἰδοὺ τὰ Χριστούγεννα πλησιάζουσιν. Ἐνθυμεῖσθε, Μαρία, τὰ Χριστούγεννα τοῦ παρελθόντος ἔτους:

Ὁ! προσφιλὴς μοι, μόνος ὁ χωρισμός: μας θὰ μὲ ἠνάγκασε νὰ ἐννοήσω τὸ μέγεθος τοῦ ἔρωτος. Ἀσπίσθητε ἐκ μέρους μου ὅλου τοῦ ὑμετέρου: τὸν ἀγαθόν σας πατέρα, τὴν προσφιλή σας μητέρα, τὴν μικρὸν μου Ἐλίζαν, τὸν ἀγαπητόν μου Αὐγουστον. Πρόσπερε τὰ σεβάσματα μου εἰς τὴν οἰκογένειαν Βωὲ καὶ μὴ λησμονήτε τὸν

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΝ ΡΑΖΕΝΩΕ.

F. Diény.

[Ἐπεται τὸ τέλος].

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

κ. Πρὸς. Ἀθήνας. Εὐχαριστοῦμεν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἀκατάλληλον. — κ. Ι. Μ. Ασκασίαν (Κύριον). Ἐστάλησαν. Δρ. 2 διδότες τῷ κ. Δ. Πετρίδῃ. — κ. Β. Μ. Φ. Σπάρτην, Ἀθ. Χ. Τρίκαλα, Κωνστ. Ζ. καὶ Ἀγ. Δ. Σύρον, κυρίαν Ἐσθὴν Χ., Σπ. Π. Σ, Γ. Β., Α. Α. καὶ Δ. Κ. Ζίκνου. Ἐλήφθησαν.

Εἰς τὸ Γραφεῖον τῶν Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων πωλοῦνται:

Ἄ Ο Α τόμος τῶν Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων, ἀντὶ δολα 5 διδμήνος 7.

Φύλλα τοῦ Α' καὶ Β' ἔτους τῶν Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων.

Τὰ Δύο Αἰκῶν, μυθιστορία Αἰμιλίου Πισιδίου, τόμοι 4, ἀντὶ δρ 2, [ἐκδ. ταχυδρ. 2, 20].

Τὰ 500,000,000 τῆς Ἰνδίας: Ἡγεμονίδος, μυθιστορία ὑπὸ Ἰουλίῳ Βίρν, λεπτά 60.

Ἀπομνημονεύματα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ὑπὸ Φωτάκου, ὑπαπιστεῖ τοῦ Κολοκοτρώνη, δρ. 1 [ἐκδ. ταχ. 1, 20].